

12. Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Fiilimsi Yapıların Yazma Becerisi Bağlamında Karşılaştırmalı İncelenmesi ¹

Gurbet ÇOBAN ² & Hasan YILMAZ ³

APA: Çoban, G. & Yılmaz, H. (2026). Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Fiilimsi Yapıların Yazma Becerisi Bağlamında Karşılaştırmalı İncelenmesi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (53), 233-240. **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21669479>

Öz

Bu çalışma, Türkçedeki fiilimsi yapıları Almancadaki işlevsel karşılıklarıyla karşılaştırmayı ve belirlenen yapısal ayrımları yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yazma becerisi bağlamında değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, doküman incelemesi ve karşılaştırmalı nitel çözümleme kullanılmıştır. Çalışmanın amacı doğrultusunda seçilen Türkçe ve Almanca dil bilgisi kaynakları ile konuyla ilgili makale ve lisansüstü çalışmalardaki tanımlar, sınıflandırmalar, kullanım açıklamaları ve karşılaştırmalı örnekler incelenmiştir. Kaynaklardan elde edilen bilgiler, her iki dilin biçimsel ve işlevsel özellikleri esas alınarak karşılaştırılmıştır. İnceleme sonucunda Türkçedeki isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapılarının Almancada tek bir yapıyla birebir karşılanmadığı, bağlama göre Infinitiv yapıları, Partizip Präsens, Partizip Perfekt ve çeşitli yan cümlelerle ifade edilebildiği görülmüştür. Karşılaştırmalı örnekler, karşılık seçiminin yapının cümledeki işlevine, söz dizimsel konumuna ve ifade ettiği zaman değerine göre değişebildiğini göstermiştir. Karşılaştırmada söz dizimi, Almancadaki partisiplerin sıfat çekimi ile cinsiyet, hâl ve sayı uyumu, zaman değerlerinin ifade edilişi ve art arda kullanılan fiilimsi yapıların aktarımı temel yapısal ayrımlar olarak değerlendirilmiştir. Çalışmada öğrenci metni, hata çözümlemesi veya deneysel uygulama verisi kullanılmadığından bulgular, yazma başarısına ilişkin ampirik sonuçlar olarak değerlendirilmemiştir. Yazma becerisiyle ilişki, incelenen kaynaklardaki kuramsal açıklamalar ve öğretim önerileriyle sınırlı olarak ele alınmış, Türkçe ve Almanca dil bilgisi yapılarının karşılaştırılmasından, konuya yönelik iki yönlü çeviri çalışmalarından ve fiilimsi yapıları içeren yazma alıştırmalarından öğretim sürecinde yararlanılması önerilmiştir. Bu önerilerin etkililiği çalışma kapsamında sınanmamıştır.

¹ **Beyan (Tez/ Bildiri):** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. Bu makale, Gurbet Çoban'ın Prof. Dr. Hasan Yılmaz danışmanlığında Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde 2023 yılında tamamladığı "Yabancı Dil Olarak Almanca Öğretiminde Fiilimsilerin Yazma Becerilerinin Amaca Uygun Geliştirilmesine Katkısı" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Çıkar Çatışması: Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Finansman: Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.

Telif Hakkı & Lisans: Yazarlar dergide yayımlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Kaynak: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.

Benzerlik Raporu: Alındı – Turnitin, Oran: % 11

Etik Şikayeti: editor@rumelide.com

Makale Türü: Araştırma makalesi, **Makale Kayıt Tarihi:** 16.06.2026-**Kabul Tarihi:** 22.07.2026-**Yayın Tarihi:** 23.07.2026; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21669479>

Hakem Değerlendirmesi: İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme

² (% 60) Öğr. Gör., Kastamonu Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu / Lect., Kastamonu University, School of Foreign Languages (Kastamonu, Türkiye) **e-posta:** goban@kastamonu.edu.tr **ORCID ID:** <https://orcid.org/0009-0001-2417-4326> **ROR ID:** <https://ror.org/015sctv35>

³ (% 40) Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü, Alman Dili Eğitimi ABD / Professor, Necmettin Erbakan University, Ahmet Keleşoğlu Faculty of Education, Department of Foreign Language Education, German Language Education Division (Konya, Türkiye), **e-posta:** hayilmaz@erbakan.edu.tr **ORCID ID:** <https://orcid.org/0000-0002-4476-6273> **ROR ID:** <https://ror.org/013s3zh21>

Anahtar kelimeler: Fiilimsiler, Almanca öğretimi, yazma becerisi, karşılaştırmalı dilbilgisi

A Contrastive Examination of Verbal Structures in the Context of Writing Skills in Teaching German as a Foreign Language 4

Abstract

This study aims to compare verbal structures in Turkish with their functional equivalents in German and to evaluate the identified structural differences in the context of writing skills in teaching German as a foreign language. The study employed document analysis and comparative qualitative analysis. Definitions, classifications, usage explanations and comparative examples in selected Turkish and German grammar sources, relevant articles and postgraduate studies were examined in line with the study's purpose. Information from the sources was compared based on both languages' formal and functional characteristics. The review showed that Turkish verbal nouns, participles and converbs have no single one-to-one equivalent in German, depending on context, they may be expressed through Infinitiv constructions, Partizip Präsens, Partizip Perfekt or various subordinate clauses. The comparative examples showed that the choice of an equivalent may vary according to the structure's function in the sentence, its syntactic position and its temporal value. Syntax, the adjectival inflection of German participles, including agreement in gender, case and number, the expression of temporal values and the transfer of verbal structures used consecutively were evaluated as the main structural differences. The study used no learner texts, error analysis or experimental data, so the findings were not considered empirical results concerning writing achievement. The relationship to writing skills was limited to the theoretical explanations and instructional suggestions in the reviewed sources. Accordingly, the use of comparisons between Turkish and German grammatical structures, bidirectional translation activities and writing exercises involving verbal structures was proposed for instructional purposes. The effectiveness of these suggestions was not tested within the scope of the study.

Keywords: verbal structures, German language teaching, writing skills, contrastive grammar

Statement (Thesis / Paper): It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation process of this study and all the studies utilised are indicated in the bibliography. This article is based on the master's thesis titled "The Contribution of Verbal Nouns to the Purpose-Oriented Development of Writing Skills in the Teaching of German as a Foreign Language," which Gurbet Çoban completed in 2023 at the Institute of Educational Sciences at Necmettin Erbakan University under the supervision of Professor Hasan Yılmaz.

Conflict of Interest: No conflict of interest is declared.

Funding: No external funding was used to support this research.

Copyright & Licence: The authors own the copyright of their work published in the journal and their work is published under the CC BY-NC 4.0 licence.

Source: It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies used are stated in the bibliography.

Similarity Report: Received – Turnitin /Ithenticate, Rate: 11 %

Ethics Complaint: editor@rumelide.com

Article Type: Research article, Article Registration Date: 16.06.2026-**Acceptance Date:** 22.07.2026-**Publication Date:** 23.07.2026; **DOI:** <https://doi.org/10.5281/zenodo.21669479>

Peer Review: Two External Referees / Double Blind

Adres
RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi
e-posta: editor@rumelide.com
tel: +90 505 7958124
www.rumelide.com

Address
RumeliDE Journal of Language and Literature Studies
e-mail: editor@rumelide.com
phone: +90 505 7958124
www.rumelide.com

Giriş

Bu çalışmada, Türkçedeki fiilimsi yapılar ile bunların Almancadaki işlevsel karşılıkları biçimsel ve işlevsel özellikleri bakımından karşılaştırılmıştır. Fiilden türeyen ve cümlede farklı işlevler üstlenen fiilimsiler, iki dilde farklı biçimde sınıflandırılmaktadır.

Türkçede fiilimsiler isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil olmak üzere üç grupta sınıflandırılmaktadır. Fiil kök veya gövdelerinden belirli eklerle türetilen bu yapılar, cümlede isim, sıfat veya zarf işlevi üstlenmektedir (Zengin, 2017). Zengin (2017), Almanca kaynaklardaki adlandırmaları aktarırken Infinitiv, Partizip, Gerundium ve Verbalnomen terimlerine yer vermekte, partisipleri Partizip-Präsens ve Partizip-Perfekt olmak üzere iki başlık altında açıklamaktadır. Aynı çalışmada Türkçedeki fiilimsi yapıların Almancada partisip, Verbalnomen veya farklı yan cümle yapılarıyla karşılanabildiği örneklerle gösterilmektedir (Zengin, 2017). Bu nedenle, Almancadaki karşılıklar tek bir dil bilgisel kategoriyle sınırlandırılmamış, incelenen kaynaklarda yer alan farklı yapılar işlevleri bakımından değerlendirilmiştir.

Yazma, yabancı dil öğretiminde öğrenenin dilsel bilgisini yazılı üretimde kullanmasını gerekli kılan temel dil becerilerinden biridir. Yazma yalnızca bir öğrenme aracı değil, düşüncelerin somutlaştırılıp düzenlendiği üretim odaklı bir süreç olarak da ele alınmaktadır (Sever, 2004). Byrne (1979), yazmanın dil öğretimi sürecinde çeşitli eğitsel işlevler üstlendiğini belirtmekte; Raimes (1983) ise yazma ile düşünme arasındaki yakın ilişkiye dikkat çekmektedir. Bu çerçevede Harmer (2007), yazma öğretimi süreci ve ürün odaklı yaklaşımlar, metin türleri, yaratıcı ve iş birliğine dayalı yazma ile yazma alışkanlığının geliştirilmesi çerçevesinde açıklamaktadır.

Zengin (2017), Türkçedeki fiilimsi yapıların Almancaya aktarılmasında söz dizimsel çözümlemenin önemini ve bu yapıların Almancadaki yan cümlelerle ilişkisini ele almaktadır. Soylu'nun (2019) doktora tezi ise Türkçedeki eylemsilerin Almanca ve İngilizcedeki karşılıklarıyla karşılaştırılmasına yöneliktir. Her iki çalışma da fiilimsi veya eylemsi yapıların diller arası karşılaştırılmasını konu edinmektedir. Ancak mevcut çalışmada yazma becerisiyle kurulan ilişki, karşılaştırılan yapıların yazma öğretiminde ele alınmasına yönelik kuramsal bir değerlendirmeye sınırlandırılmıştır. Bu doğrultuda çalışmanın amacı, Türkçedeki fiilimsi yapıların Almancadaki işlevsel karşılıklarını biçimsel ve işlevsel özellikleri açısından karşılaştırmak ve belirlenen yapısal ayrımları yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yazma becerisi bağlamında değerlendirmektir. İnceleme, çalışmanın amacı doğrultusunda seçilen Türkçe ve Almanca dil bilgisi kaynakları ile ilgili makale ve lisansüstü çalışmalarda yer alan açıklama ve örneklerle sınırlandırılmıştır. Çalışmada öğrenci metni, hata çözümlemesi, yazma başarısına ilişkin ölçüm verisi veya öğretim uygulaması kullanılmamıştır. Dolayısıyla bulgular, fiilimsi yapıların yazma başarısı üzerindeki etkisini gösteren ampirik sonuçlar olarak değil, iki dil arasındaki yapısal ayrımların yazma öğretimi açısından değerlendirilmesine yönelik dokümana dayalı belirlemeler olarak yorumlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Türkçedeki isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapılarının Almancadaki işlevsel karşılıkları incelenen kaynaklarda nasıl açıklanmaktadır?
2. Türkçe ve Almancadaki ilgili yapılar arasında biçim, işlev, söz dizimi ve zaman değeri bakımından hangi benzerlik ve farklılıklar bulunmaktadır?
3. Belirlenen yapısal ayrımlar, yabancı dil olarak Almanca öğretiminde yazma becerisi bağlamında nasıl değerlendirilebilir?

1. Yöntem

Bu araştırma, doküman incelemesi yöntemiyle yürütülmüş, dokümanlardan elde edilen veriler karşılaştırmalı nitel çözümleme yoluyla incelenmiştir. İnceleme kapsamında, Türkçedeki fiilimsi yapılar ile bunların Almancadaki işlevsel karşılıklarına ilişkin açıklama ve örnekler içeren karşılaştırmalı çalışmalar ile yazma öğretimine yönelik kuramsal kaynaklar dahil edilmiştir. Bu kaynaklarda yer alan tanımlar, sınıflandırmalar, kullanım açıklamaları ve karşılaştırmalı örnekler incelenmiştir. Fiilimsi yapılar ile Almancadaki işlevsel karşılıkların incelenmesinde Zengin'in (2017), sıfat-fiil ve partisip yapılarının karşılaştırılmasında ise Aygün'ün (2007) açıklama ve örneklerinden yararlanılmıştır. Belirlenen yapısal ayrımların yazma öğretimi bağlamında yorumlanmasında ise Harmer (2007) ve Hyland'ın (2003) kuramsal açıklamaları esas alınmıştır.

Kaynaklardan elde edilen açıklama ve örnekler, Türkçe ve Almanca için ayrı ayrı düzenlenmiştir. Türkçedeki yapılar isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil, Almancadaki işlevsel karşılıklar ise Infinitiv, Verbalnomen, partisip ve yan cümle yapıları kapsamında sınıflandırılmıştır. Ardından bu yapılar biçim, işlev, söz dizimsel konum ve zaman değeri bakımından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmalı örnekler, Türkçedeki yapı türü ve Almancadaki işlevsel karşılığı esas alınarak düzenlenmiştir.

Bulgular, araştırma soruları doğrultusunda isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapılarının Almancadaki işlevsel karşılıkları ve iki dil arasında belirlenen temel yapısal ayrımlar esas alınarak sunulmuştur. Belirlenen ayrımlar, yazma öğretimi bağlamında tartışma bölümünde değerlendirilmiştir. Araştırma, inceleme kapsamına alınan dokümanlardaki açıklama ve örneklerle sınırlıdır. Çalışmada öğrenci metni, hata çözümlemesi, öğretim uygulaması ya da yazma başarısını ölçmeye yönelik veri kullanılmamıştır. Bu nedenle elde edilen bulgular, fiilimsi yapıların yazma başarısı üzerindeki etkisini ortaya koyan ampirik sonuçlar niteliğinde değildir.

2. Bulgular

Bu bölümde Türkçedeki isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapıları, incelenen dokümanlarda yer alan biçimsel ve işlevsel açıklamalar doğrultusunda Almancadaki karşılıklarıyla karşılaştırılmıştır. Bulgular, fiilimsi türleri ile iki dil arasında belirlenen söz dizimsel ve biçimsel ayrımlar esas alınarak sunulmuştur.

İsim-fiiller, fiil kök veya gövdelerine -mak/-mek, -ma/-me, -ış/-iş/-uş/-üş ekleri getirilerek oluşturulmakta ve cümlede isim işlevli öğeler olarak kullanılabilir. Bu yapılar özne, nesne, yer tamlayıcısı veya yüklem görevi üstlenebilmektedir (Zengin, 2017, s. 155).

Almancada Türkçedeki isim-fiilleri karşılayan tek bir yapı bulunmamaktadır. Zengin (2017, s. 154), Almanca kaynaklardaki adlandırmaları aktarırken Infinitiv, Partizip, Gerundium ve Verbalnomen terimlerine yer vermektedir. Kaynakta isim-fiil işlevindeki yapıların Almancada Verbalnomen, zu + Infinitiv yapısı veya daha geniş bir cümle kuruluşuyla karşılanabildiği örneklenmektedir:

- Deutschlernen ist nicht so schwer.
- Es ist nicht so schwer, Deutsch zu lernen.

Yukarıdaki iki örnek de “Almanca öğrenmek o kadar zor değildir.” Anlamını taşımakla birlikte ilk örnekte isimleşmiş yapı, ikinci örnekte ise zu + Infinitiv yapısı kullanılmıştır (Zengin, 2017). Buna göre Türkçedeki isim-fiilin Almancadaki karşılığı, yapının cümlede üstlendiği işleve ve Almanca cümlelerin kuruluşuna göre değişebilmektedir.

Sıfat-fiiller, fiil köklerine -an/-en, -ası/-esi, -dik/-duk, -ecek/-acak ve -mış/-miş gibi eklerin getirilmesiyle oluşturulmakta, cümlede sıfat işlevi üstlenmekte ve niteledikleri isimle ilgili zaman değeri taşıyabilmektedir (Zengin, 2017, s. 155). Bu yapılar, niteledikleri isimden önce yer almakta ve kendilerine bağlı öğelerle birlikte sıfat-fiil öbeği oluşturabilmektedir.

Almancada partisipler Partizip I ve Partizip II olmak üzere iki grupta ele alınmaktadır. Aygün (2007), Almancadaki bu iki yapıya karşılık Türkçede dört farklı partisip türü bulunduğunu ve Türkçedeki sıfat-fiillerin Almancada bağlama göre partisip veya ilgi cümlesi biçiminde karşılanabildiğini belirtmektedir. Bu nedenle, Türkçedeki tek bir sıfat-fiil ekinin Almancada her durumda aynı yapıyla karşılandığı söylenemez.

Zarf-fiiller, fiil kök veya gövdelerine -ken, -ince, -meden, -erek, -ip gibi eklerin getirilmesiyle oluşturulmaktadır. Bu yapılar temel cümleyi zaman, sebep, tarz, şekil ve şart bakımından tamamlayabilmektedir. Zengin (2017), zarf-fiilleri temel cümle yüklemine tamamlayan ve eylemler arasında farklı anlam ilişkileri kuran yapılar olarak açıklamaktadır.

Aygün (2007), Türkçedeki -arak/-erek ve -ıp/-ip ekli yapıların Almancada ilgili yan cümlelerle karşılandığını ifade etmekte, bu yapıların partisip ve ilgi cümlesi karşılıklarını örneklendirmektedir. Buna göre Türkçedeki zarf-fiillerin Almancaya aktarımında yan cümle, partisip veya ilgi cümlesi gibi farklı yapılardan yararlanılabilmektedir.

- Koşarak giden - der laufend Gehende
- Koşup (koşarak) gelen arkadaş - der Freund, der laufend kommt
- Bahçede gülerek (gülüp) oynayan çocuklar - Kinder, die im Garten lachend spielen
- Gelip giden o adam - jener Mann, der kommt und geht / gekommen und gegangen ist

Yukarıdaki örnekler, Türkçedeki zarf-fiil biçimlerinin Almancada tek bir yapısal karşılıkla sınırlandırılmadığını ortaya koymaktadır (Aygün, 2007).

Tablo 1. Türkçe sıfat-fiil yapılarının Almancadaki karşılıkları

Türkçe	Almanca	Almancadaki Yapı
Okur yazar insanlar	Die Menschen, die lesen und schreiben können	Relativsatz
Bahçede oynayan çocuklar	Die Kinder, die im Garten spielen	Relativsatz
Kaza geçiren hasta İstanbul'da oturuyor	Der Patient, der einen Unfall hatte, wohnt in Istanbul	Relativsatz
Müzeyi ziyaret edecek turistler	Die Touristen, die das Museum besichtigen werden	Relativsatz
Ağlayan kadın	Die weinende Frau	Partizip Präsens
Kesilmiş ekmek	Das geschnittene Brot	Partizip Perfekt
Çocuklar tarafından kırılmış vazo	Die Vase, die von den Kindern gebrochen worden ist	Relativsatz

Tablo 1'deki örnekler, Türkçedeki sıfat-fiil yapılarının Almancada ilgi cümlesi veya partisip yapısıyla karşılanabildiğini göstermektedir. Almancadaki karşılığın belirlenmesinde Türkçe yapının cümledeki işlevi ve taşıdığı zaman değeri dikkate alınmaktadır.

Türkçede sıfat-fiil öbeği nitelediği isimden önce yer almaktadır. Almancada karşılık partisip biçiminde

kurulduğunda niteleyici ismin önünde, ilgi cümlesi biçiminde kurulduğunda ise açıklanan isimden sonra yer almaktadır (Aygün, 2007).

- Türkçe: Kaza geçiren hasta İstanbul'da oturuyor.
- Almanca: Der Patient, der einen Unfall hatte, wohnt in Istanbul.

Türkçede “kaza geçiren” öbeği isimden önce konumlanırken Almancada “der einen Unfall hatte” yan cümlesi isimden sonra gelmektedir. Dolayısıyla söz dizimsel konum, Almancada seçilen karşılığın partisip veya ilgi cümlesi olmasına göre değişmektedir.

Almancada partisip yapıları isimden önce sıfat işleviyle kullanıldığında sıfatlar gibi çekimlenmektedir (Aygün, 2007). Türkçede böyle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Aşağıda yer alan örnekler bu durumu açıklar niteliktedir:

- *Das singende Kind* - şarkı söyleyen çocuk (nötr, yalın hal)
- *Den singenden Mann* - şarkı söyleyen adam (eril, belirtme hali)
- *Die singende Frau* - şarkı söyleyen kadın (dişil, yalın hal)

Türkçedeki sıfat-fiil biçimi cinsiyete ve hâle göre değişmezken Almancadaki partisip, sıfat çekimi kurallarına göre biçimlenmektedir.

Aygün (2007), Türkçedeki sıfat-fiil yapılarının Almancadaki karşılıklarını şimdiki, geçmiş ve gelecek zaman aktarımları bakımından örneklendirmektedir. Buna göre zaman değeri, Almancada kullanılacak partisipin veya ilgi cümlesinin zaman biçiminin belirlenmesinde dikkate alınmaktadır. Aşağıdaki karşılaştırmalı örnekler bu farklılığı açıkça ortaya koymaktadır.

- *Bahçede oynayan çocuklar* → *Die Kinder, die im Garten spielen* (Relativsatz, Präsens)
- *Üç ay önce çalınmış cüzdan* → *Das Portemonnaie, das vor drei Monaten gestohlen wurde* (Relativsatz, Präteritum Passiv)
- *Müzezi ziyaret edecek turistler* → *Die Touristen, die das Museum besichtigen werden* (Relativsatz / Futur I)

Yukarıdaki örnekler, Almancadaki karşılığın belirlenmesinde Türkçe sıfat-fiil yapısının taşıdığı zaman değerinin dikkate alınması gerektiğini göstermektedir.

Zengin (2017), art arda sıralanan fiilimsi yapılarla oluşturulan uzun Türkçe cümlelerin Almancada aynı biçimde tek bir basit cümle olarak karşılanmadığını ve bazı yapıların yan cümlelerle aktarılması gerektiğini belirtmektedir. Bu durum, sıralı fiilimsi yapıların Almancaya aktarımında cümlenin söz dizimsel olarak yeniden düzenlenmesini gerekli kılabilir. Nitekim yabancı dilde yazılı anlatımda birleşik ve sıralı cümle yapılarının kullanımının öğrenci düzeyine göre değiştiği gözlenmektedir (Ateş ve Bahşi, 2021).

3. Bulguların yazma öğretimi bağlamında tartışılması

Harmer (2007), dilsel yapıların öğrenilmesini desteklemeye yönelik yazma etkinlikleri ile yazmayı başlı başına bir beceri olarak geliştirmeye yönelik etkinlikleri birbirinden ayırmaktadır. Bu ayrım doğrultusunda, mevcut çalışmada fiilimsi yapıların karşılaştırılmasına yönelik etkinlikler dil bilgilisel yapıların yazılı üretimde kullanılmasına ilişkin öğretim önerileri olarak değerlendirilmiştir.

Hyland (2003), dil yapılarını temel alan yazma öğretimini tanıma, kontrollü yazma, yönlendirilmiş yazma ve serbest yazma aşamaları çerçevesinde açıklamaktadır. Bununla birlikte yazmanın yalnızca dil bilgisel doğruluğa indirgenemeyeceğini belirtmektedir. Dolayısıyla fiilimsi yapılar, yazma becerisinin bütünü yerine yazılı üretimin dil bilgisel ve söz dizimsel boyutlarından biri olarak ele alınmıştır.

Bulgularda belirlenen yapısal ayrımlar, yazma öğretiminde ele alınabilecek dört dil bilgisel noktaya işaret etmektedir. Söz dizimsel konuma ilişkin bulgular, Türkçe sıfat-fiil öbekleri ile Almanca partisip ve ilgi cümlesi yapılarının karşılaştırılmasına dayalı açıklamalara zemin sağlar. Örneğin öğrenciye "kaza geçiren hasta" türünden bir sıfat-fiil öbeği verilerek, bu öbeğin Almancada hem isimden önce kurulan partisip hem de isimden sonra kurulan ilgi cümlesi biçimindeki iki karşılığını üretmesi istenebilir. Partisip çekimine ilişkin bulgular, kontrollü yazma çalışmaları için işlevsel bir çerçeve sunar; çekimi boş bırakılmış partisipli tümcelerde öğrenciden nitelenen ismin cinsiyet, hâl ve sayısına göre çekimi tamamlaması istenir. Zaman değerine yönelik bulgular, yönlendirilmiş yazma çalışmaları için elverişli bir temel oluşturur; bu çalışmalarda geçmiş, şimdiki ve gelecek zaman değeri taşıyan Türkçe sıfat-fiil öbeklerinin uygun Almanca zaman biçimiyle karşılanmasına yer verilir. Sıralı fiilimsi yapılara ilişkin bulgular ise iki yönlü çeviri ve yeniden yazma çalışmalarında değerlendirmeye açıktır; böyle bir çalışmada öğrenciden, art arda fiilimsi içeren uzun bir Türkçe cümleyi önce eylem bileşenlerine ayırması, ardından Almancada yan cümlelerle yeniden kurması istenebilir.

Karşılaştırmalı öğretim yaklaşımının etkililiğine ilişkin ampirik bulgular da bulunmaktadır. Başbağı ve Özgül (2022), Türkçe-Almanca karşılaştırmalı öğretim modelinin, hedef yapıların yapısal ve söz dizimsel olarak kavranmasında ve cümlede işlevsel biçimde kullanılmasında geleneksel çeviri yönteminden daha etkili olduğunu bir eylem araştırmasıyla ortaya koymuştur. Bu bulgu, mevcut çalışmada önerilen karşılaştırmalı etkinliklerin dayandığı varsayımı destekler niteliktedir.

Bu etkinlikler, doküman çözümlemesinden elde edilen yapısal ayrımlar ile Harmer (2007) ve Hyland'ın (2003) yazma öğretimine ilişkin açıklamalarından hareketle sunulan öğretim önerileridir. Çalışma kapsamında uygulanmadıkları ve öğrenci metinleri, hata çözümlemeleri veya yazma başarıları verileriyle sınanmadıkları için etkililiklerine ilişkin bir sonuç ileri sürülmemektedir.

4. Sonuç ve öneriler

İnceleme sonucunda Türkçedeki isim-fiil, sıfat-fiil ve zarf-fiil yapılarının Almancada tek ve değişmez bir yapıyla karşılanmadığı, bağlama göre Infinitiv, Verbalnomen, Partizip I, Partizip II ve çeşitli yan cümlelerle ifade edilebildiği belirlenmiştir. Karşılaştırmalı örnekler, Almancadaki karşılığın Türkçe yapının cümledeki işlevine, söz dizimsel konumuna ve ifade ettiği zaman değerine göre değişebildiğini göstermiştir. Söz dizimsel konum, Almancadaki partisiplerin sıfatlar gibi çekimlenmesi, zaman değerlerinin ifade edilişi ve art arda kullanılan fiilimsi yapıların aktarımı, iki dil arasındaki temel yapısal ayrımlar olarak belirlenmiştir. Bulgular, yazma başarısına ilişkin ampirik sonuçlar olarak değil, yazma öğretiminde ele alınabilecek yapısal noktaların dokümanlara dayalı olarak belirlenmesi biçiminde yorumlanmıştır. Karşılaştırmalı dil bilgisi açıklamaları, iki yönlü çeviri çalışmaları ve fiilimsi odaklı yazma alıştırmaları öğretim önerileri olarak sunulmuştur. Bu önerilerin etkililiği çalışma kapsamında sınanmamıştır.

Kaynakça / References

- Ateş, A. ve Bahşi, N. (2021). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin yazılı anlatımlarındaki söz dizimi üzerine bir araştırma*. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 25(2), 507-516.
- Aygün, M. (2007). Partizipiale Attribute im Deutschen und im Türkischen. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 24(1), 41-51.
- Başbağı, R. R. ve Özgül, V. (2022). *Yabancı dil olarak Almanca eğitiminde birleşik fiillerin öğretimi - Almanca ve Türkçe karşılaştırmalı öğretim modeline yönelik bir eylem araştırması*. Diyalog Interkulturelle Zeitschrift für Germanistik, 10(2), 249-274.
<https://doi.org/10.37583/diyalog.1217587>
- Byrne, D. (1979). *Teaching writing skills*. Longman.
- Harmer, J. (2007). *The practice of English language teaching* (4th ed.). Pearson Longman.
- Hyland, K. (2003). *Second language writing*. Cambridge University Press.
- Raimes, A. (1983). *Techniques in teaching writing*. Oxford University Press.
- Sever, S. (2004). *Türkçe öğretimi ve tam öğrenme*. Anı Yayıncılık.
- Soylu, Ü. (2019). Türkçedeki eylemsilerin Almanca ve İngilizcedeki eylemsilerle karşılaştırılması. (Doktora Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi).
- Zengin, E. (2017). Türkçedeki fiilimsi yapılarla sentaktik yaklaşımın yabancı dil Almancanın öğretimindeki yeri ve önemi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(48), 152-159.